

Energidepartementet

Oslo, 25.02.2025

Deres ref.:
25/82

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2025/5321

Saksbehandler:
Cecilie Østby

Forslag til utvidelse og tildeling i forhåndsdefinerte områder (TFO) 2025

Miljødirektoratets vurdering

Flere av blokkene foreslått for utvidelse av TFO ligger i sårbare og verdifulle områder med mye sjøfugl, i eller i nærheten av gyteområder for sild, eller i områder med forventet sårbar havbunn. Ved aktivitet i områder med viktige miljøverdier, forventer vi at operatørene har høyt fokus på å ivareta miljøhensyn i alle faser av petroleumsaktivitet. I slike områder må operatørene regne med strenge vilkår dersom selskapene selv ikke sikrer tilstrekkelig miljøhensyn.

Miljødirektoratet fraråder som tidligere tildeling av nye lisenser i blokker innenfor TFO hvor det er vanskelig å sikre tilstrekkelig miljøhensyn:

- Ikke tildele nye lisenser i området innenfor 100 km rundt hekkekoloniene på Bjørnøya og på Røst
- Ikke tildele nye lisenser i tobishabitatene i Nordsjøen (SVO NS2)
- Ikke tildele nye lisenser som overlapper med kjente korallrev (Trænarevet (tildelt TFO 2024), Aktivneset, Storneset, Sotbakken)
- Ikke tildele nye utvinningstillatelser på Mørebankene (blokk 6305/11)
- Områder mellom 35-50 km regner vi for å være veldig kystnære, og vår miljøfaglige anbefaling er at det ikke tildeles lisenser i disse områdene

Bakgrunn

Vi viser til brev fra Energidepartementet (ED) datert 14. januar 2025 hvor det bes om kommentarer til forslag til utvidelse av arealer for Tildeling i forhåndsdefinerte områder i (TFO) 2025. Ut fra petroleumsfaglige vurderinger, foreslår ED å utvide arealet som omfattes av ordningen med 68 blokker i Barentshavet og 8 blokker i Norskehavet.

I høringsrunden bes det kun om innspill knyttet til om hvorvidt det er tilkommet ny, vesentlig informasjon som er relevant for beslutningen om hvor det kan være petroleumsaktivitet etter at den relevante forvaltningsplan ble behandlet i Stortinget i 2024.

Overordnede kommentarer

Miljødirektoratets rolle

Miljødirektoratets rolle i høringsrunden er å komme med miljøfaglige vurderinger av forslaget til utvidelse av TFO, som bør vektlegges i tillegg til de petroleumsfaglige vurderingene av blokkene. Vi gjør vurderinger basert på det totale kunnskapsgrunnlaget som foreligger for områdene, både kunnskap før og etter siste forvaltningsplan (Meld St. 21 (2023-2024), forvaltningsplanens rammer for petroleumsvirksomhet, samt våre erfaringer fra regulering av petroleums-virksomhet etter forurensningsloven. Vi ser spesielt på om det er miljøverdier det må tas hensyn til ved eventuell virksomhet og vurderer om det vil være mulig å ivareta nødvendige hensyn gjennom industrien sin egen planlegging og gjennom vår regulering i de områdene som ønskes utlyst.

Vi mener at våre samlede vurderinger av tilgjengelig og ny kunnskap samt erfaringsgrunnlag, både som høringspart og myndighetsutøver, utgjør ny og vesentlig informasjon for vurdering av blokker foreslått for utvidelser av TFO og for tildeling av nye lisenser. Vi mener begrepet "ny og vesentlig kunnskap" bør inkludere vesentlig informasjon som forsterker det eksisterende kunnskapsgrunnlaget, samt at nye internasjonale og nasjonale forpliktelser og miljømål må kunne brukes til å se på eksisterende kunnskap i et nytt lys.

Stortinget har blant annet gjennom forvaltningsplanene åpnet for tildeling av lisenser i flere områder som er verdifulle og sårbare for den påvirkningen petroleumsvirksomhet kan innebære. Samtidig er det satt forutsetninger om miljøfaglige krav knyttet til virksomheten. Vi mener det er vår plikt som Miljømyndighet å informere om områder hvor våre miljøfaglige vurderinger tilsier at det vil være utfordrende å gjennomføre petroleumsaktiviteter i tråd med forutsetningene Stortinget selv har satt. I enkelte områder med særlig verdifulle og sårbare miljøverdier, er vår erfaring at det er stadig mer utfordrende å regulere petroleumsaktivitet for å ivareta miljøhensyn tilstrekkelig. Det er dessuten usikkerhet knyttet til hvor stor samlet belastning flere områder tåler før miljøverdiene forringes og miljømålene for havområdene ikke nås.

Helhetlig vurdering av klima og miljø

Enhver tildeling av nye lisenser for olje- og gassvirksomhet må legges til grunn at norsk politikk skal være i tråd med Norges forpliktelser i henhold til Parisavtalen, som går ut på å kutte utslipp med 55 prosent innen 2030 og bidra til banen mot 1,5 grader temperaturstigning. Vi viser til våre kommentarer til foregående TFO-runder hvor vi har omtalt behovet for vurdering av klimarisiko og samfunnsøkonomisk lønnsomhet av ny virksomhet.

Norge har videre sluttet seg til Naturavtalen (vedtatt i 2022), hvor det er et mål om bærekraftig forvaltning overalt, og at hensynet til biologisk mangfold skal være integrert i alle arealplaner og at tapet av områder av høy biologisk verdi skal stanses. Gjennom havpanelet som Norge leder, er det videre enighet om å jobbe for bærekraftig forvaltning av 100 prosent av hav- og kystområdene innen 2025. Dette er et stort ansvar og forutsetter at beslutninger som for eksempel TFO-utvidelse og lisenstildelinger er basert på grundige og gode vurderinger av miljø og klima i alle ledd.

Våre miljøfaglige vurderinger

Utvikling av kunnskapen siden Meld. St. 21 (2023-2024)

Kunnskapsgrunnlaget for havområdene våre forbedres løpende, og vi får stadig ny kunnskap som bidrar til å styrke forståelsen av områder som er sårbare og verdifulle, og hvilke påvirkninger som kan være belastende for enkelverdier og områder.

Sjøfugl:

Det jobbes løpende med innhenting av ny kunnskap om sjøfugl gjennom programmene Seapop og Seatrack, men vi er ikke kjent med ny vesentlig kunnskap om forekomster av sjøfugl utover det vi allerede kjenner til fra St. Meld 25 (2023-2024).

Sjøfugl er sårbare for oljeforurensning og miljørisikoen for sjøfugl er vesentlig ved større uhellsutslipp i området med mye sjøfugl. Industrien har varslet justeringer av oljedriftsmodellen OSCAR (som brukes av industrien i miljørisikoanalyser av akutt oljeforurensning og dimensjonering av beredskap mot akutt oljeforurensning), som vil innebære mer olje på sjøoverflate og til kyst/strand, og en høyere miljørisikoen for sjøfugl og kyst enn det som tidligere er beregnet. Vi mangler så langt erfaringer på hvor store endringer i miljørisiko oppgraderingen av modellen vil medføre, samt i hvilken grad dette vil kunne påvirke beredskapsbehovet. Men den miljørisikoen vi så langt har forholdt oss til for sjøfugl, er sannsynligvis for lav.

Tobis:

Havforskningsinstituttet (HI) har varslet at det er kritisk lite tobis i norsk sone av Nordsjøen, og anbefaler nullfiske i 2025. Havsilbestanden har avtatt kontinuerlig fra toppnivået i 2020. Den er nå på et historisk lavt nivå, selv etter svært lave fangster de siste to årene ([Foreløpig kvoteråd for tobis: Anbefaler nullfiske i 2025 | Havforskningsinstituttet](#)).

Sårbar havbunn:

Vi er ikke kjent med nye områder med vesentlige sårbar havbunn utover det vi har påpekt i tidligere sammenhenger. De store korallrevne anses fortsatt som svært sårbare for påvirkninger fra petroleumsaktivitet.

Områder i eksisterende TFO hvor Miljødirektoratet fraråder tildeling av nye lisenser

Hvor lisenser tildeles har betydning for vår myndighetsutøvelse. Det foregår petroleumsaktivitet på norsk sokkel i miljøfølsomme områder hvor det er utfordrende å regulere enkeltaktiviteter fordi avbøtende tiltak for å beskytte miljø ikke er tilgjengelig/mulig. Norge har miljømål som sier at menneskelig aktivitet i særlig verdifulle og sårbare områder skal vise særlig aktsomhet og foregå på en måte som ikke truer områdenes økologiske funksjoner eller naturmangfold, samt at forvaltningen skal ta særlig hensyn til behov for beskyttelse av sårbare naturtyper og arter i særlig verdifulle og sårbare områder.

Basert på tidligere og ny kunnskap, samt våre erfaringer ved regulering av petroleumsaktivitet, fraråder vi at det tildeles lisenser i en del områder som allerede ligger innenfor TFO. Dette er områder hvor vi mener det er utfordrende å planlegge og gjennomføre petroleumsaktivitet i og samtidig sikre at miljøhensyn ivaretas på en tilfredsstillende måte (ihht. nasjonale og internasjonale mål og forpliktelser).

Alle havområder:

- Vi fraråder tildeling av nye lisenser i områdene 35-50 km fra kysten, på grunn av miljørisiko og utfordringer med å sikre tilstrekkelig beredskap mot akutt oljeforurensning.

Barentshavet:

- Vi fraråder tildeling av nye blokker i TFO som ligger innenfor en radius på 100 km ut fra Bjørnøya, for å redusere miljørisiko for sjøfugl.
- Vi fraråder tildeling av lisenser som overlapper med korallrevet Sotbakken. Ved aktivitet i områder med koraller må det påregnes skade.

Norskehavet:

- Vi fraråder utlysning av blokker innenfor en radius på 100 km fra hekkekoloniene på Røst, for å redusere miljørisiko for sjøfugl.
- Vi fraråder tildeling av nye lisenser som overlapper med korallrevene Trænarevet (ny lisens tildelt 2024), Aktivneset og Storneset. Ved aktivitet i områder med koraller må det påregnes skade.

Nordsjøen:

- Tilnærmet alle tobisfeltene i SVO NS2 er inkludert i TFO-arealet. Det er tildelt lisenser i flere av feltene, og en ny lisens ble tildelt i TFO 2024. Vi gjentar vår fraråding om å tildele flere lisenser i disse områdene. Det er ikke mulig å etablere petroleumsvirksomhet i tobisområdene uten at det påvirker havbunnen og vannsøylen, samt innebærer en miljørisiko ved uhellsutslipp av olje. I tillegg mangler vi kunnskap om tobis sin sårbarhet for flere påvirkninger, inkludert olje. Tobis er en viktig nøkkelart i økosystemet i Nordsjøen, og Norge er forpliktet til å ivareta arten. HI har varslet at det er kritisk lite tobis i norsk sone av Nordsjøen, og anbefaler nullfiske i 2025. Dårlig tilstand gjør tobis ytterligere utsatt for negativ påvirkning fra petroleumsindustrien. I Norge er det fokus på å redusere påvirkningen på tobis fra fiskeriaktivitet og utbygging av havvind. Påvirkningen fra petroleumsindustrien bør også begrenses.

Miljøfaglige vurderinger av foreslåtte blokker

Barentshavet:

Flere blokker (7329/1,2,3,4,5,6,7,8,9, 7330/1,2,4,5,7,8,9, 7331/7,8,9,10,11,12, 7332/7,8,9,10,11, 7333/7) overlapper helt eller delvis med foreslått SVO Det sentrale Barentshavet (BH7). I dette området er det i høst/vinterperioden store forekomster av sjøfugl som er sårbare for akutt oljeforurensning. Jf. ny ramme for petroleumsvirksomhet i dette området, og det er ikke tillatt med leteboring i oljeførende lag i perioden 1. oktober – 1. januar av hensyn til sjøfugl (Meld. St. 21 (2023-2024)). Petroleumsaktivitet i dette området vil kreve god planlegging og vurdering av miljørisiko for sjøfugl i forhold til nyeste kunnskap, samt planlegging av tilstrekkelig aktsomhet i forhold til de store sjøfuglforekomstene i området. Miljødirektoratet vil følge opp eventuell aktivitet i dette området tett.

Flere blokker (7315/1,2,3,4,7,10, 7215/1,4,5,6,7,8,10,11) overlapper helt eller delvis med SVO Eggakanten nord (BH3), et område med stort biologisk mangfold og en rik bunnfauna med flere

sårbare naturtyper. I disse områdene foreligger det rammer (Meld. St. 21 (2023-2024)) for å "Særlig følge opp det generelle kravet om at nye utvinningstillatelser skal kartlegge mulige korallrev og andre verdifulle bunnsamfunn som kan bli berørt ved petroleumsaktivitet i de aktuelle blokkene, og sikre at disse ikke skades av aktiviteten. I sårbare områder kan det stilles særskilte krav for å unngå skade".

Flere blokker (7129/2,5,6,8,9, 7130/4,5,7,8,9, 7131/7) overlapper helt eller delvis med SVO kystsonen Finnmark (BH4) ut til 100 km fra kysten, som spesielt i vår og sommerperioden er knyttet til hekking og næringssøk rundt de store sjøfuglkoloniene langs kysten. Området er allerede omfattet av rammer som beskytter sjøfugl mot risiko fra akutte oljeutslipp fra leteboring i hekkeperioden (1.mars – 31. august). Rammen beskytter ikke mot andre risikofylte aktiviteter. Områdene mellom 35-50 km anser vi som veldig kystnære, utslippshendelser kan gi store konsekvenser, og det er generelt vanskelig å sikre en tilstrekkelig oljevernberedskap.

Norskehavet:

I Norskehavet er TFO foreslått utvidet med 6 blokker i dypere deler av Norskehavet (6601/2,3,5,8,11 og 6602/1). Blokkene overlapper ikke med kjente særlig sårbare områder, men vi har generelt liten kunnskap om miljøet i disse områdene. Vi har ikke kunnskap om noen vesentlige forhold som må ivaretas i disse områdene utover ordinære krav ved planlegging av aktivitet.

Det er foreslått to blokker (6408/4,7) som ligger i SVO Kystsonen Norskehavet nord (NH6). Blokkene overlapper delvis med sildegyteområdene på Haltenbanken. Blokkene har rammer knyttet både til gyteperioden, samt for gyteprodukter i vannmassen.

Anbefaling:

- Vi fraråder at blokker (7129/8,9) i områdene 35-50 km fra kysten inkluderes i TFO.
- Ved tildeling av lisenser i områder med miljømessige utfordringer, som nærhet til kyst, store ansamlinger av sjøfugl på åpent hav (eks i BH7), svømmetrekk til lomvi og polarlomvi, tilstedeværelse av sårbar bunnfauna og gyteområder for fisk, forventer vi at operatørene har høyt fokus på å ivareta miljøhensyn i alle faser av petroleumsaktivitet. I slike områder må operatørene regne med strenge vilkår dersom selskapene selv ikke sikrer tilstrekkelig miljøhensyn. Dette bør opplyses om som et generelt punkt i miljøvilkårene som følger lisensene.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Cecilie Østby
fagdirektør

Ann Mari Vik Green
seksjonsleder

Kopi til:

Klima- og miljødepartementet